

Enes ERSÖZ

**BAŞBAKANLIK
TÜRK DEVLET GELENEĞİNDEKİ
KONUMU VE KALDIRILMASI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR LİSTESİ	XI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM OSMANLI DEVLETİ'NDE SADRAZAMIN KONUMU

I. OSMANLI KLASİK DÖNEMDE SADRAZAMIN YETKİ VE GÖREVLERİ	9
II. ISLAHAT HAREKETLERİ BAKIMINDAN II. MAHMUT DÖNEMİ VE KANUN-I ESASİ.....	19
A. Devlet Teşkilatında Merkezileşme: II. Mahmut Islahatları	21
B. Kanun-ı Esasi'nin Ruhu ve Sadrazama Tanınan Yetkiler.....	29
1. Genel Olarak Kanun-ı Esasi	29
2. Kanun-ı Esasi'de Yasama-Yürütme İlişkisi Bağlamında Sadrazamın Konumu	32
III. KANUN-I ESASİ'DE GERÇEKLEŞTİRİLEN DEĞİŞİKLİKLERİN SADRAZAMLIK KURUMUNA ETKİSİ ..	34
A. 1909 Tarihli Değişiklikler.....	34

B. 1914 ve Devamında Yapılan Değişiklikler.....	36
IV. OSMANLI DEVLET ADAMLARI VE AYDINLARININ ANAYASAL GELİŞMELERE VE SADRAZAMLIK KURUMUNA BAKIŞI	38
A. Osmanlı Devlet Adamlarının Gelişmelere Bakışı.....	40
B. Osmanlı Aydınlarının Gelişmelere Bakışı	47

İKİNCİ BÖLÜM
CUMHURİYET SONRASI
SADRAZAMLIĞIN BAŞBAKANLIĞA
EVİRİLMESİ VE DEĞİŞİM SÜRECİ

I. MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE UYGULANAN HÜKÜMET SİSTEMİ VE ÖZELLİKLERİ.....	53
A. Genel Olarak Meclis Hükümeti Sistemi.....	54
B. Parlamenter Sisteme Yaklaşma Eğilimi: Heyeti Vekilenin Vazife ve Mesuliyetine Dair Kanun	57
II. 1924 ANAYASASI DÖNEMİNDE BAŞVEKİLLİĞİN KONUMU	61
A. 1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nda Başvekillik Kurumunun Oluşturulması, Görev ve Yetkileri	62
B. Tek Partili Dönemde (1923-1946) Başvekilliğin Konumu	65
C. Çok Partili Dönemde (1946-1960) Başvekilliğin Konumu	71
1. Demokrat Parti İktidarına Giden Süreç.....	71
2. Çok Partili Dönemin İlk Başbakanı.....	75
III. 1961 SONRASI BAŞBAKANLIĞIN KONUMU	80
A. 1961 Anayasasında Başbakanlık.....	82
B. 1982 Anayasası Sonrası Rasyonelleştirilmiş Parlamentarizmin Başbakanlığa Etkisi.....	89

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BAŞBAKANLIĞIN KALDIRILMASI

I.	21 EKİM 2007 HALKOYLAMASI İLE YARI-BAŞKANLIK SİSTEMİNE EVRİLME TARTIŞMALARI.....	94
	A. Mecburi Anayasa Değişikliği: 2007 Halkoylaması	94
	B. Yarı-Başkanlık Sistemi ve Başbakanın Değişen Konumu	97
II.	PARLAMENTER SİSTEMİN ÇÖZEMEDİKLERİ: YENİ SİSTEMİN ÇÖZÜM İDDİALARI VE GETİRİLEN YENİLİKLER.....	103
	A. Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Bakanlıkların Kurulması - Başbakanlığın Kaldırılması	112
	B. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi - Güçlendirilmiş Başbakanlık Benzetmesi Üzerine	113
III.	CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNDE FİİLİ BAŞBAKANLIK OLUŞMASI İHTİMALİ	118
	A. Seçim İttifakları.....	118
	B. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde İttifakların Sisteme Etkisi: De Facto Başbakanlar	119
	SONUÇ	125
	KAYNAKÇA	131